

НАРЕДБА № 21 ОТ 14 ДЕКЕМВРИ 2005 Г. ЗА МИНИМАЛНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ЗАЩИТА И ХУМАНО ОТНОШЕНИЕ ПРИ ОТГЛЕЖДАНЕ НА СВИНЕ

В сила от 01.05.2006 г.

Издадена от Министерството на земеделието и горите

*Обн. ДВ. бр.5 от 17 Януари 2006г., изм. ДВ. бр.64 от 8
Август 2006г.*

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определят:

1. минималните зоохигиенни изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на свине за развъждане и угодване;
2. задълженията на собствениците на свине за изпълнение на изискванията по т. 1;
3. задълженията на ветеринарномедицинските органи, свързани с контрола по спазване на тази наредба.

Раздел II. Минимални зоохигиенни изисквания за помещенията, в които се отглеждат свине

Чл. 2. (1) Помещенията, в които се отглеждат свине за развъждане или за угодване, трябва да отговарят на следните минимални зоохигиенни изисквания:

1. изградени са от материали, които лесно могат да се почистват, дезинфекцират и не оказват вредно въздействие върху животните;
2. имат обезопасена електрическа инсталация и електроуреди;
3. осигуряват необходимия въздухообмен чрез естествена вентилация или вентилационна система, поддържаща скорост на движение на въздуха 0,2 - 0,5 м/сек и относителна влажност 70 - 85%;
4. вредните газове в тях да не надвишават следните концентрации:
 - а) въглероден двуокис - 0,3%;
 - б) амоняк - 0,2%;
 - в) сероводород - 0,001%;
5. осигуряват възможност на животните да лягат и стават без затруднение; при групово отглеждане на подрастващи прасета и прасета за угодване на всяко от тях е осигурена свободна подова площ най-малко:
 - а) 0,15 кв.м - за прасета с тегло до 10 кг;
 - б) 0,20 кв.м - за прасета с тегло от 10 до 20 кг;
 - в) 0,30 кв.м - за прасета с тегло от 20 до 30 кг;

- г) 0,40 кв.м - за прасета с тегло от 30 до 50 кг;
- д) 0,55 кв.м - за прасета с тегло от 50 до 85 кг;
- е) 0,65 кв.м - за прасета с тегло от 85 до 110 кг;
- ж) 1 кв.м - за прасета с тегло над 110 кг;

6. за всяка женска свиня след първо заплождане и за всяка бременна свиня майка, когато се отглеждат в отделни групи от 6 до 40 животни, е осигурена свободна подова площ най-малко:

- а) 1,64 кв.м - за женска свиня след първо заплождане;
- б) 2,25 кв.м - за свиня майка;

7. осигуряват видимост между отделните животни;

8. имат подове, които:

а) са равни, сухи и твърди и не позволят подхлъзване;

б) са конструирани и поддържани по начин, изключващ нараняване и страдание на животните;

в) са съобразени с размера и теглото на животните;

г) имат гладка и устойчива на механично почистване и дезинфекция повърхност - при липса на постеля;

д) най-малко 0,95 кв.м от площта по т. 6, буква "а" и най-малко 1,3 кв.м от площта по т. 6, буква "б" представлява плътен гладък под, като не повече от 15% от него може да е с дренажни отвори;

е) имат суха и безвредна постеля;

9. имат осигурено осветление - не по-малко от 40 лукса за не по-малко от 8 часа през деня;

10. максимално ниво на шум - не повече от 85 децибела, като постоянният или внезапен шум се избягва;

11. имат съоръжения за хранене и поене на животните, изградени по начин, който не допуска замърсяване на фуража и водата;

12. конструирани са по начин, който осигурява на животните:

а) достъп до физически и температурно удобно, подходящо дренирано и чисто място за лежане, което позволява всички животни да легнат едновременно;

б) възможност да се изправят нормално да почиват и да се виждат помежду си;

13. осигуряват възможност на животните за постоянен достъп до достатъчно количество слама, сено, дървесина, дървени стърготини, гъбен компост, торф или смес от такива материали при условие, че те не застрашават здравето им.

(2) Когато свинете се отглеждат групово в помещения с бетонен решетъчен под, максималната широчина на отворите и минималната широчина на преградките трябва да бъде съответно:

- 1. 11 мм и 50 мм - за бозаещи прасета;
- 2. 14 мм и 50 мм - за подрастващи прасета;
- 3. 18 мм и 80 мм - за прасета за угояване;
- 4. 20 мм и 80 мм - за женски свине след първо заплождане и свине майки.

(3) Когато животните по ал. 1, т. 6 се отглеждат в групи:

- 1. до 6 животни - свободното подово пространство се увеличава с 10%;
- 2. над 40 животни - свободното подово пространство може да се намали

с 10%.

Раздел III. Задължения на собствениците

Чл. 3. Собствениците или ръководителите на свиневъдни обекти:

1. проверяват ежедневно здравословното състояние на животните и предприемат всички необходими мерки за предотвратяване на прояви на извратен апетит и агресия в групите;

2. незабавно отделят в помещение със суха постеля наранени или показващи признаци на заболяване животни, открити при проверките по т. 1, и уведомяват обслужващия ветеринарен лекар;

3. отделят от групата свинете с повишена агресивност и прояви на канибализъм и уведомяват обслужващия ветеринарен лекар, който трябва да извърши медикаментозното им третиране;

4. ежедневно почистват и периодично дезинфекцират помещенията, боксовете, съоръженията и инвентара;

5. най-малко веднъж дневно хранят животните с фураж, който съответства на тяхната възраст, технологична група и тегло, и им осигуряват постоянно прясна вода за пиене;

6. осигуряват постоянен достъп на всички свине на възраст над две седмици до хранилките и поилките и достатъчно количество прясна вода;

7. когато хранят животните на групи, а не на воля или индивидуално чрез автоматична система за хранене, осигуряват на всяко животно достъп до храната едновременно с другите животни от групата;

8. ежедневно проверяват автоматичните линии и механичните съоръжения (ако в обекта има такива) и незабавно отстраняват възникналите повреди, а ако това е невъзможно - осигуряват хранене, поене и поддържане на зоохигиенните изисквания по други начини;

9. не използват методи на отглеждане, при които свинете майки и женските свине след първо заплождане се държат вързани.

Чл. 4. Собствениците или ръководителите на свиневъдни обекти организират редовно обучение на гледачите за спазване на правилата за хуманното отношение към животните.

Чл. 5. (1) Забранява се освен с терапевтична или диагностична цел извършването на манипулации, които водят до увреждане здравословното състояние на животните, промяна на костната им система или загуба на части от тялото.

(2) При необходимост ветеринарномедицински специалист извършва:

1. изпиляване или подрязване до гладка цяла повърхност на третите резци на прасетата до седмия ден след раждането;

2. скъсяване бивните на нерезите - за предотвратяване наранявания на други животни;

3. купирание на част от опашката;
4. кастриране на мъжки свине без разкъсване на тъканите;
5. поставяне халка на зурлата - когато свинете се отглеждат на открито.

(3) Манипулациите по ал. 2, т. 1 и 3 се извършват само когато е наранено вимето на свинята майка или ушите и опашките на други свине.

(4) След седмия ден от раждането манипулациите по ал. 2, т. 3 и 4 се извършват от ветеринарен лекар с прилагане на анестезия и аналгезия и се вземат мерки за предотвратяване на прояви на извратен апетит и агресия.

(5) Всички манипулации се извършват при спазване правилата на асептика и антисептика и при условие, че предприетите мерки по чл. 6, ал. 1, т. 4, буква "в" за предотвратяване на прояви на извратен апетит и агресия не са дали резултат.

Раздел IV.

Специфични изисквания при отглеждане на различни категории свине

Чл. 6. (1) При отглеждане на различните категории свине се спазват следните специфични изисквания:

1. за нерези:

а) боксовете се конструират по начин, който позволява животните да се обръщат свободно, да се чуват, виждат и подушват помежду си;

б) площта на бокса е най-малко 6 кв.м;

в) когато в боксовете се извършва естествено заплождане, те са без прегради и имат свободна подова площ най-малко 10 кв.м за всеки нерез;

г) температурата на въздуха в помещенията за отглеждане се поддържа между 8 и 25°C;

2. за свине майки и женски свине след първо заплождане:

а) (доп. - ДВ, бр. 64 от 2006 г.) отглеждат се групово през периода от четвъртата седмица след заплождането до една седмица преди очакваното раждане; през седмицата преди очакваното раждане и по време на него могат да се държат в изолирани родилни боксове, при групово отглеждане се хранят по начин, който дава възможност всяко животно да получи достатъчно количество храна независимо от наличието на съревнование за храна в групата;

б) помещението, в което се отглежда групата, има дължина най-малко 2,8 м, а в случаите, когато групата е по-малка от 6 животни - най-малко 2,4 м;

в) в стопанства, в които се отглеждат по-малко от 10 животни, те могат да бъдат настанявани в индивидуални боксове през периодите по буква "а" при условие, че имат възможност да се обръщат;

г) осигурен им е постоянен достъп до материал от видовете по чл. 2, ал. 1, т. 13;

д) (изм. - ДВ, бр. 64 от 2006 г.) сухостойните бременни свине и женските свине след първо заплождане, с цел премахване чувството на глад и удовлетворяване на желанието да дъвчат, се хранят по начин, който дава възможност всяко животно да получи достатъчно количество обемисти, влакнести и високоенергийни храни;

- е) когато е необходимо, се третират срещу екто- и ендопаразити;
 - ж) преди настаняването в родилните боксове животните се изкъпват;
 - з) седмица преди очакваното раждане на животните се осигурява достатъчно количество подходящ материал за подготовка на място за раждане, освен ако това е невъзможно поради вида на използваната в стопанството система за отвеждане на отпадъците;
 - и) родилните боксове са:
 - 1. чисти, сухи, отцедливи;
 - 2. с достатъчно място зад животното за осигуряване на удобство при естествено или асистирано раждане;
 - 3. снабдени с парпети за предпазване на новородените прасенца;
 - к) температурата на въздуха в помещенията за отглеждане се поддържа между 12 и 25°C;
 - л) за бозаещи прасета:
 - а) наличие на топлинен източник, който осигурява температура на въздуха:
 - аа) от 30 до 33°C за прасета от 1- до 3-дневна възраст;
 - бб) от 28 до 30°C за прасета от 3- до 7-дневна възраст;
 - вв) от 25 до 28°C за прасета от 7- до 14-дневна възраст;
 - гг) от 23 до 26°C за прасета от 14- до 21-дневна възраст;
 - дд) от 19 до 22°C за прасета от 21- до 28-дневна възраст;
 - ее) от 16 до 18°C за прасета от 28- до 35-дневна възраст;
 - б) родилните боксове са с твърд, сух и удобен под за лежане до свинята майка и имат площ, която позволява на всички прасета да почиват едновременно, покрита с постеля от слама или друг подходящ материал;
 - в) родилните боксове са с пространство, което позволява прасетата да сучат без затруднения;
 - г) отбиването да се извършва след 28-ия ден от раждането; отбиването може да се извърши и на 21-ия ден, при условие че прасетата бъдат преместени в основно почистени и дезинфекцирани помещения, изолирани от помещенията, в които се отглеждат свинете майки; отбиването може да се извърши и по-рано в случаите, когато обслужващият ветеринарен лекар прецени, че това се налага за опазване на здравето на майката или прасетата;
 - м) за подрастващи прасета и прасета за угояване:
 - а) отглеждат се в постоянни групи, сформирани веднага след отбиването, в които по възможност не се включват нови прасета;
 - б) в случаите, когато се налага смесване на прасета от различни групи, това се прави по възможност една седмица преди или след отбиването им, като им се осигурят условия да се скриват от останалите прасета;
 - в) при наличие на агресия и/или канибализъм между прасетата собственикът провежда наблюдение за установяване на причините, като вземе предвид храненето, условията на отглеждане и гъстотата на животните в помещението, осигурява на животните достатъчно количество материали по чл. 2, ал. 1, т. 13 и взема всички необходими мерки за намаляване на агресията и/или канибализма;
 - г) за улесняване на смесването на групите по изключение и след преценка на ветеринарен лекар могат да се използват транквиланти.
- (2) Изискванията по ал. 1, т. 2, буква "б" не се прилагат за стопанства, в

които се отглеждат по-малко от 10 свине майки.

(3) В случаите, когато животните от категориите по ал. 1 проявяват постоянна агресия, жертвите на агресия, болните или наранените свине по възможност се отглеждат временно в индивидуални боксове, които позволяват на животното да се обръща без затруднение (с изключение на случаите, в които има изрично предписание от ветеринарен лекар животното да стои неподвижно).

Раздел V. Контрол

Чл. 7. (1) Контролните органи на Националната ветеринарномедицинска служба (НВМС) извършват проверки за спазване изискванията на наредбата.

(2) Ежегодно регионалните ветеринарномедицински служби (РВМС) изготвят програми за съответния регион, където посочват плана за обучение на ветеринарни лекари, собственици на свиневъдни обекти и гледачи на свине и броя на свиневъдните обекти, които ще бъдат проверявани за спазване на изискванията на тази наредба.

(3) Всяка година до 15 януари РВМС изпращат в НВМС обобщена информация за предходната година по отношение на направените проверки за хуманно отношение към свинете. Информацията, обобщаваща данните от всички проверки, направени през годината, се представя в таблицата, посочена в приложението.

(4) Регионалните ветеринарномедицински служби предоставят необходимото обучение съгласно изискванията на наредбата на собственици и ръководители на свиневъдни обекти и на гледачи на свине.

Чл. 8. Свиневъдните обекти се регистрират по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

Чл. 9. (1) При констатиране на нарушения на изискванията по тази наредба контролните органи на НВМС издават предписания и посочват срок за отстраняването им.

(2) Когато нарушенията не са отстранени в определения по ал. 1 срок, контролните органи на НВМС спират експлоатацията на обекта за срок, определен по тяхна преценка, но не по-дълъг от 6 месеца, като отбелязват причините за спирането в регистрите по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

(3) След отстраняване на нарушенията собственикът на обекта подава до РВМС молба за повторното му въвеждане в експлоатация. Въвеждането се извършва след проверка от контролните органи на НВМС.

Чл. 10. Собственици на свиневъдни обекти, които не желаят повече да осъществяват тази дейност, подават до РВМС молба за заличаване на обекта от

регистрите по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

Чл. 11. При внос на свине от трети страни в сертификата, издаден от държавната ветеринарномедицинска служба на страната на произход, трябва да е посочено, че те са отгледани при спазване на изисквания, еквивалентни на изискванията на тази наредба.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Свиня" е животно от семейство "Суиде", род "Суис", на всяка възраст, отглеждано за развъждане или угодяване.

2. "Нерез" е мъжка свиня в полова зрялост, предназначена за развъждане.

3. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2006 г.) "Свиня майка" е женска свиня след първото опрасване.

4. "Бозаещо прасе" е прасе в периода от раждането до отбиването.

5. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2006 г.) "Подрастващо прасе" е прасе от отбиването до навършване на 10 седмици.

6. "Прасе за угодяване" е прасе на възраст над 10 седмици до клането или използването му за развъждане.

7. "Свиневъден обект" е място, където се отглеждат или настаняват свине.

8. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2006 г.) "Женска свиня след първо заплождане" е свиня в полова зрялост, преди първото опрасване.

9. "Зоохигиена" е наука за опазване здравето на животните и гарантиране на тяхното благосъстояние чрез създаване на оптимални условия за отглеждане и хранене, съответстващи на техните физиологични нужди.

10. (нова - ДВ, бр. 64 от 2006 г.) "Сухостойна бременна свиня" е свиня в периода между отбиването на прасенцата и перинаталния период на следващата бременност.

11. (нова - ДВ, бр. 64 от 2006 г.) "Перинатален период при свинята" е периодът от 100-тния ден от началото на бременността до 5-ия ден след раждането.

Заклучителни разпоредби

§ 2. Построените след 1 януари 2003 г. свиневъдни обекти трябва да отговарят на изискванията по чл. 2, ал. 1, т. 6, т. 8, буква "д" и ал. 2 и 3 и чл. 6, ал. 1, т. 1, буква "б" и т. 2, букви "а" - "г".

§ 3. От 1 януари 2013 г. изискванията по чл. 2, ал. 1, т. 6, т. 8, буква "д" и ал. 2 и 3 и чл. 6, ал. 1, т. 2, букви "а" - "г" се прилагат за всички свиневъдни

обекти.

§ 4. Изискването по чл. 6, ал. 1, т. 2, буква "а" за свиневъдните обекти, въведени в експлоатация преди 1 януари 2003 г., се прилага от 1.I.2013 г., а до тази дата свинете майки и женските свине след първо заплождане се отглеждат поединично в бокс с площ най-малко 2,5 кв.м.

§ 5. За неуредените с тази наредба случаи следва да се прилагат разпоредбите на Наредбата за защита и хуманно отношение към селскостопанските животни.

§ 6. Тази наредба се издава на основание чл. 149, ал. 3 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

§ 7. Тази наредба влиза в сила от 1.V.2006 г. и отменя Наредба № 35 от 13.IX.2002 г. за минималните изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на свине (ДВ, бр. 90 от 2002 г.).

Приложение към чл. 7, ал. 3

Таблица, обобщаваща данните от всички проверки, направени през предходната година по отношение на хуманното отношение към свинете

РВМС		Година		
Вид и категория животни: Свине		Начин на отглеждане: репродукция, угодване, завършен цикъл, производство на прасенца		
Брой на посетените обекти:		Брой на проверките:		
Брой на констатираните нарушения по следните изисквания		Брой на пред- приетите законови мерки за отстраняване на нарушенията		
Изиск- ване	Наредба за защита и хуманно отношение	Общ брой	Предпи- сания	Други санк-

1	към селскостопанските животни	нарушения	(брой)	ции (брой)
2	3	4	5	
1. Персонал	За животните трябва да полагат грижи достатъчен брой гледачи, които притежават необходимата квалификация и опит			
2. Инспекции	<p>Собствениците на селскостопански животни осигуряват ежедневен контрол върху здравословното им състояние. За осъществяване на контрола в помещенията, където се отглеждат селскостопанските животни, се осигурява достатъчно осветление - неподвижно или подвижно, по всяко време.</p> <p>За болните и наранените селскостопански животни се полагат нужните грижи, а когато това е необходимо, незабавно се търси помощта на обслужващия ветеринарен специалист.</p> <p>Ако е необходимо, болните и наранените селскостопански животни се изолират в подходящо помещение със суха и удобна постеля.</p>			
3. Водене на документация	<p>Ветеринарномедицинските органи водят документация за проведените ветеринарномедицински лечебни третирания и манипулации.</p> <p>Собствениците на селскостопански животни водят документация за умрелите селскостопански животни и съхраняват всички писмени предписания, издадени от ветеринарномедицинските органи.</p> <p>Документацията по ал. 4 се</p>			

	съхранява минимум 3 години.
4. Свобода на движение	На всяко селскостопанско животно се осигурява свобода на движение в съответствие с научните достижения, така че да не му се причиняват излишни страдания или нараняване.
5. Сградата	<p>На селскостопанските животни се осигурява подходящо осветление, влажност, циркулация на въздуха и проветряване според техните физиологични и етологични особености и в съответствие с научните знания при спазване на нормите за концентрация на вредни газове и интензивност на шума.</p> <p>При строеж на помещения за отглеждане на животни се използват материали, които не са вредни за животните, разрешени са за целта и които позволяват цялостно почистване и дезинфекциране на помещението.</p> <p>Помещенията и съоръженията за отглеждане на селскостопански животни се конструират и поддържат така, че да нямат остри ръбове и стърчащи предмети, които могат да наранят селскостопанските животни.</p> <p>Осветеността на помещенията, в които се отглеждат селскостопански животни, се регулира през денонощието според физиологичните и етологичните особености на селскостопанските животни.</p> <p>Когато естествената осветеност на помещението е недостатъчна, се монтира подходящо изкуствено осветление.</p> <p>Не се разрешава отглеждането</p>

	на животните при условия на постоянна тъмнина.
6. Оборудване	Когато е необходимо за опазване здравето на селскостопанските животни, в помещенията се инсталира система за изкуствена вентилация и алармена система за известяване при отказ на вентилационната система.
7. Хранене и други субстанции	Никакви други субстанции, с изключение на тези, дадени с терапевтична или профилактична цел или за зоотехнически цели, както е дефинирано според Наредбата за контрол върху субстанции с тиреостатично, хормонално действие и бета-агонисти (ДВ, бр. 53 от 2001 г.) не могат да се прилагат върху животни, освен ако не е доказано по безспорен начин, че нямат вредно действие върху здравето и благополучието на животните.
8. Хирургични манипулации	Свине: Не се извършват манипулации, които водят до увреждане здравословното състояние на животните, промяна на костната им система или загуба на части от тялото. При необходимост ветеринарномедицински специалист извършва: 1. изпиляване или подрязване до гладка цяла повърхност на третите резци на прасетата до седмия ден след раждането; 2. скъсяване на бивните на нерезите - за предотвратяване наранявания на други животни; 3. купиране на част от опашката; 4. кастриране на мъжки свине без разкъсване на тъканите; 5. поставяне халка на зурлата - когато свинете се отглеждат на

открито.

Манипулациите по т. 1 и 3 се извършват само когато е наранено вимето на свинята майка или ушите и опашките на други свине.

След седмия ден от раждането манипулациите по т. 3 и 4 се извършват от ветеринарен лекар с прилагане на анестезия и аналгезия и се вземат мерки за предотвратяване на прояви на извратен апетит и агресия.

9. Раз- въдни прак- тики	Не се разрешава използване- то на методи за изкуствено или естествено развъждане, които причиняват сериозни страдания, наранявания или трайни увреждания на животните или има вероятност да доведат до тяхната смърт.
---------------------------------------	--
